

LIETUVIŲ KALBA (VALSTYBINĖ)

Kalbėjimo įskaitos užduotys (egzaminuotojo ir vertintojo įskaitos bilietų rinkinys)

2011 m. balandžio 19 d. (antroji įskaitos diena)

PAAIŠKINIMAI:

- Kalbėjimo užduočių komplektą, skirtą 30 mokinių arba vienai vertinimo grupei, sudaro 2 kalbėjimo įskaitos bilietų rinkiniai mokiniams (vienas iš jų skiriamas ruošimuisi, kitas – atsakinėjimui) ir 2 kalbėjimo įskaitos bilietų rinkiniai egzaminuotojui bei vertintojui. Su jų turiniu egzaminuotojas ir vertintojas susipažįsta iki įskaitos pradžios.
- Ruošimosi patalpoje mokinys išsitraukia bilietą (lapą su įskaitos užduotimi) ir 20 min. ruošiasi atsakinėti. Po 10 min. kviečiamas ruoštis kitas mokinys (žr. Lietuvių kalbos (valstybinės) įskaitos vykdymo instrukciją), kuris išsitraukia bilietą iš likusiųjų. Baigęs ruoštis, mokinys palieka savo bilietą ruošimosi patalpoje (šį bilietą vykdytojas vėl padeda prie likusių bilietų), o atsakinėjimo patalpoje, pasakęs egzaminuotojui bilieto numerį, gauna tą patį bilietą.
- Mokinys apie perskaitytą tekstą turėtų kalbėti maždaug 5 min. Egzaminuotojas neturi trukdyti mokiniui atsakinėti ir tik tuo atveju, jei mokinys kalba pernelyg ilgai, gali atsakinėjimą nutraukti. Baigęs pasakoti, mokinys dar apie 5 min. turi atsakinėti į egzaminuotojo klausimus.
- Egzaminuotojas užduoda mokiniui tris klausimus, pateikdamas vieną iš dviejų ar trijų (jei jie yra) variantų. Variantai atskirti / ženklų.
- Mokinio kalbėjimas vertinamas vadovaujantis Lietuvių valstybinės kalbos įskaitos programoje pateikta kalbėjimo vertinimo lentelė. Vertintojas įvertinimą užrašo kalbėjimo vertinimo lape, kurio forma įdėta duomenų perdavimo sistemoje KELTAS.

11 bilietas

Užduotis. Perskaitykite straipsnį ir apžvelkite jį pagal planą (apie 5 min.). Atsakykite į egzaminuotojo klausimus.

Planas:

1. Įvardykite teksto temą.
2. Papasakokite, apie ką rašoma tekste.
3. Aptarkite tekste keliamas problemas ir autoriaus požiūrį į jas.
4. Pasakykite savo nuomonę apie rašomus dalykus.

Algimanto Mackaus pilietiškumo pamokos

Visa lietuvių kūrėjo Algimanto Mackaus veikla susijusi su lietuvių puoselėjimu. Poeto gyvenimas ir veikla – tikras pilietiškumo ir patriotiškumo pavyzdys. Jo poezijoje ir publicistikoje daug kalbama apie pareigą tėvynei, sunkią ir beprasmišką emigranto dalį. Gyvenimiška patirtis jam padėjo suvokti tikrąsias išeivio vertybes, tarsi iš šalies pažvelgti į kiekvieno lietuvių santykį su tėvyne. Banalu sakyti, bet A. Mackaus mintis derėtų paskaityti ne tik kiekvienam šių laikų esamam ar būsimam emigrantui, bet ir tam lietuviui, kuris nesiruošia palikti tėvynės, kuriam rūpi jos dabartis ir ateitis.

Tiek savo straipsniuose išsakytomis mintimis, tiek savo asmenine veikla A. Mackus įrodė, kad tikru patriotu ar bent jau pilietiškai sąmoningu žmogumi galima būti ir neįvykstant Lietuvoje. Jis, be abejonės, neneigia, kad išvykimas iš tėvynės tarsi nukerta šaknis, siejusias žmogų su gimtąja žeme. Meilę Lietuvai A. Mackus tapatina su duona – su tuo, „be ko gyventi neįmanoma“. Žinoma, emigracijos priežastys jo laikais ir šiandien yra visiškai kitokios, bet, matyt, poetas buvo teisus sakydamas: „Emigrantiškoj visuomenėj esama per daug ir per dažno išorės blizgesio; per maža – nuogos, kudirkiškos tiesos, bendros ir asmeninės“. Būtent bendrumo ir asmeniškumo sąvokas A. Mackus ir akcentuoja kalbėdamas apie savo kartos emigrantus. Autorius taikliai pastebi, kad jo karta, palikdama Lietuvą ir atmintinai mokėdama Antano Baranausko raudą „Sudiev, Lietuva!“, prisiekė kovoti, „neužmiršti, kuo esą“ ir pareiti.

Tikroji lietuvių A. Mackui asocijuojasi su grįžimu į tėvynę. Jis tikėjo, kad išeivių, dar vadinamų generacija, apsisprendimas grįžti ar negrįžti turės didelę įtaką nepriklausomai Lietuvai, tačiau negalėjo numatyti, kad būtent nepriklausomybę atgavusi Lietuva neteks tiek daug savo vaikų, panorusių laimės ieškoti kitur. A. Mackui, neradusiam laimės svetimose šalyse, tai būtų nesuvokiama.

1930-ųjų generaciją, kuriai ir pats priklausė, A. Mackus pavadino pačia dramatiškiausia mūsų tautos istorijoje, nes „šioji generacija geriau už bet kurią kitą patyrė, kad nėra nieko baisesnio gyvenime, kaip neturėti žemės, kurią visais atžvilgiais galėtum pavadinti sava.“ Pats iš Lietuvos išvykęs dar paauglys, jis puikiai suvokė, kad netekdamas tėvynės žmogus praranda ne tik įgimtą ryšį su žeme, bet ir vaikystę, saugumo jausmą. Turbūt nebe tik A. Mackaus kartos „dramos priežastis yra ta, kad jinai buvo per jauna visomis šaknimis įaugti čia.“ Savo generaciją A. Mackus todėl ir pavadino bežemiais ir buvo įsitikinęs, kad ji buvo paskutinioji, „iš kurios lietuviška išeivija turės dalinės moralinės teisės reikalauti bei laukti kažko daugiau, negu išlaikyti lietuvių pelenų urną savo vaikams.“ Poetas, kaip jau minėta, toleruoja bet kokią žmogaus pasirinkimą, kurį nulemia kiekvieno vertybių sistema ir pilietiškumo samprata.

Akivaizdu, kad kai kurios A. Mackaus mintys apie patriotizmą ir pilietiškumą prieš kelis dešimtmečius buvo labai prieštaringai vertinamos. Senieji išeiviai priekaištavo jam dėl tautinių vertybių stokos, tačiau poetas meną, kūrėjo misiją ir patriotiškumą suprato kitaip. Išeivio egzistenciją suvokdamas kaip absurda, kūrybą ir aktyvią visuomeninę veiklą jis pasirinko kaip maištą, kovą su tuo absurdu.

Pagal Vilną Vaivadienę

Klausimai mokiniui

1. Ko labiausiai pasigendama ilgesniam laikui išvykus svetur? Kodėl?
2. Kaip auklėtumėte savo vaikus, kad jie mylėtų tėvynę? Kodėl?
3. Patvirtinkite arba paneikite teiginį: **Meilė Tėvynei – atgyvenusi sąvoka.** Savo nuomonę pagrįskite.

12 bilietas

Užduotis. Perskaitykite straipsnį ir apžvelkite jį pagal planą (apie 5 min.). Atsakykite į egzaminuotojo klausimus.

Planas:

1. Įvardykite teksto temą.
2. Papasakokite, apie ką rašoma tekste.
3. Aptarkite tekste keliamas problemas ir autoriaus požiūrį į jas.
4. Pasakykite savo nuomonę apie rašomus dalykus.

Dėk žodį prie žodžio – turėsi žodyną

Daugiau kaip prieš penkiasdešimt metų, dar būdamas Vilniaus universiteto studentas, paklauses profesoriaus Juozo Balčikonio paskaitų, kaip rinkti žodžius, docentas Aldonas Pupkis, iš tėvų užsirašęs pirmuosius gimtosios tarmės sakinius, tarsi atvėrė vartus į ilgą žodynininko kelią, kurio viena didžiausių stočių – šiemet, atšventus savo septyniasdešimtąją sukaktį, į gimtinę nuvežta dovana – „Kazlų Rūdos šnektos žodyno“ pirmasis tomas. Sutiktuvės tapo reikšmingu miestelio įvykiu ir nuoširdžiu savojo krašto sūnaus, gimtosios kalbos puoselėtojo, jos gynėjo ir riterio pagerbimu. „Aš manau, kad mūsų tautos kalba, gimtoji tarmė, tradicijos vienija mus visus, leidžia tikėtis, kad ir vaikaičiai taip pat galės susiburti, neiškriks, nepasiduos globalizacijai, visa naikinančiam srautui, ir visi išliksime savimi“, – kalbėjo žodyno autorius.

„Tarmių žodynų pagrindinis reikalavimas ir savitumas – pateikti savo tarmės paveldėtus žodžius ir frazeologiją, tai yra tai, ką vartoja bent trys tos tarmės žmonių kartos. Žinoma, dedama ir naujų žodžių, paprastai atėjusių iš bendrinės kalbos, pradėtų vartoti neseniai, bet pažymint, jog tai naujadarai. Kaip tik pastarasis reikalavimas, jeigu jo paisoma, ir lemia tarmių žodyno vertę“, – teigia dabar jau ir žodynininkas docentas Aldonas Pupkis. Kalbininkas turi 150 valandų gimtinės žmonių kalbos magnetinių įrašų ir sako, kad būtų gerai rašyti ir šios tarmės gramatiką.

7-ojo dešimtmečio pabaigoje, kilus kalbos puoselėtojų sąjūdžiui, A. Pupkis paniro į itin rizikingus tais laikais kalbos tvarkybos vandenis. Tuo metu iki pat atgimimo docento A. Pupkio vesta Lietuvos televizijos laida „Mūsų kalba“ buvo itin populiari, sulaukianti tūkstančių žiūrovų laiškų. Šešerius metus vesta radijo kalbos valandėlių laida „Gimtoji kalba“ paliko neišdildomą pėdsaką tautos kultūroje.

Kodėl vis dėlto gimtosios kalbos riteris nuo bendrinės kalbos kultūros perėjo prie tarmių? „Visą laiką nedavė ramybės, kas kalbą daro gyvą, kas gražią kalbą skiria nuo gatvės, garažų ir kalėjimų kalbos, kodėl tarmiškai kalbančio žmogaus lūpose ji visai kitokia negu laikraščio pranešime arba kokiame teisės akte. Tą gyvą šaltinį iš profesoriaus Juozo Balčikonio žinojau esant tarmėse, todėl stengiausi jį kiek galima daugiau pajauti ir pažinti. Kalbos kultūra niekur nedingo, tik ji daugiau pakrypo į praeitį, – mane visą laiką domino tų vadinamųjų mažesniųjų kalbininkų įnašas į kalbos kultūrą. Nuo seniau buvau susidomėjęs anksti mirusio kalbininko Andriaus Ašmanto darbais. Esu parengęs tris jo knygas, o dabar sėdžiu prie jo monografijos – džiaugsmas ir malonumas, kurį patiriu, sunkiai nusakomas paprastais žodžiais“, – sako docentas A. Pupkis.

Deja, šiandien kalbos kultūros sąjūdžio laikas iš tikrųjų jau praėjęs. Gimtoji kalba nyksta, skursta, merdi svetimybų užkrėsta ir gožiama. Jauni iškeliauja į miestus, užmiršta savo tarmę, daug kas suka į kitus pasaulius, išveždami ir savo tėvų, senolių žodžius, pamiršta juos, susvetimėja. Kai „vaikai išeina iš namų, išeina dainos iš trobos, daiktai išeina iš namų, išeina žodžiai iš kalbos ir žodžiai grįžta į žodyną“ (Jonas Klimavičius). Galbūt iš tarmių žodynų ir gimtieji žodžiai dar sugrįš į žmonių lūpas?

Pagal Juozą Skomskį

Klausimai mokiniui

1. Kuo įdomi jūsų gimtoji kalba? Kodėl?
2. Kaip savo gimtąją kalbą sudomintumėte užsienietį, kad šis norėtų jos mokytis? Kodėl?
3. Patvirtinkite arba paneikite teiginį: **Svarbiausia – išmokti anglų kalbą.** Savo nuomonę pagrįskite.

13 bilietas

Užduotis. Perskaitykite straipsnį ir apžvelkite jį pagal planą (apie 5 min.). Atsakykite į egzaminuotojo klausimus.

Planas:

1. Įvardykite teksto temą.
2. Papasakokite, apie ką rašoma tekste.
3. Aptarkite tekste keliamas problemas ir autoriaus požiūrį į jas.
4. Pasakykite savo nuomonę apie rašomus dalykus.

Medžiai milžinai – gamtos paveldo objektai

Medis – ilgaamžiškumo, dvasinės stiprybės simbolis, estetikos objektas. Anksčiau nė viena kaimo sodyba ar vienkiemis nebuvo įsivaizduojami be galingų medžių apsupties. Sunku paaiškinti, kas vyksta pastaraisiais dešimtmečiais. Iš kur ta nauja mada gyventi pilkumoje be medžių?

Pagal saugomų teritorijų įstatymą paveldo objektai – tai atskiri arba tankias grupes sudarantys gamtos ir kultūros paveldo objektai – kraštovaizdžio elementai, kuriems dėl jų vertės teisės aktais nustatytas specialus apsaugos ir naudojimo režimas. Saugomų teritorijų įstatymas draudžia naikinti ir žaloti paveldo objektus, kasti, arti žemę, judinti paveldo objektą, statyti statinius, nesusijusius su paveldo objekto eksponavimu ir tvarkymu. Jis taip pat nustato paveldo objekto apsaugos zoną, o jos viduje ir fizinės bei vizualinės apsaugos pozonius, kuriuose reglamentuojama tam tikra veikla.

Medžiai, atitinkantys gamtos paveldo kriterijus, pagal galiojančius teisės aktus fizinių ar juridinių asmenų gali būti skelbiami gamtos paveldo objektais. Tokie medžiai vertinami pagal matmenis, amžių, estetinę vertę, tinkamumą būti demonstraciniu objektu, aplinkos būklę. Medžiai, viršijantys nustatytus kriterijus ir pasižymintys ypatingais matmenimis, gali būti skelbiami gamtos paminklais. Visus medžius, amžiaus ir matmenų atžvilgiu atitinkančius aukštus kriterijus, priimta vadinti medžiais milžiniais.

Medžiai milžinai iš karto išsiskiria iš aplinkos savo įspūdingais matmenimis. Tinkamai sutvarkyta aplinka tą įspūdį dar pagilina, tad medžiai milžinai turi didelę estetinę reikšmę. Be to, jie labai svarbūs biologinei įvairovei. Vien tik ant vieno ąžuolo milžino gali būti net iki ketvirčio visų su juo susijusių kerpių rūšių. Nemaža jų dalis būna retos ir saugomos rūšys. Labai dažnai medžiai milžinai dėl savo amžiaus būna drevėti, tad juose įsikuria apie 28 paukščių ir 20 žinduolių rūšių. Drevėtų medžių stoka labai nepalankiai veikia daugumos pelėdų, šikšnosparnių rūšių gausą. Gyvenamosiose vietovėse augantys medžiai sulauko triukšmą, ore esančias teršalų daleles, sukuria mikroklimatą, apsaugo nuo vėjo.

Zarasų rajone šiuo metu yra dešimt valstybinės reikšmės saugomų medžių – gamtos paveldo objektų: Ilgašilio, Pažemio ir Salako pušys, Pakerių kadagiai, Pakerniškių juodalksnis, eglės sesės, Balčių, Kalniukų, Mukulių ir Stėlmužės ąžuolai. Pastarasis paskelbtas gamtos paminklu. Gražutės regioniniame parke yra net keturi gamtos paveldo objektais paskelbti medžiai milžinai. Ant pušies prikaltas kryžius mena, kaip 1927 metais Luodžių dvaro grafas Jurgis Žiunėnas dovanavo savo valstiečiams po keletą hektarų žemės. Prie šios pušies grafas įteikė valstiečiams nuosavybės dokumentus. Valstiečiai atsidėkodami suruošė puotą. Šiam įvykiui atminti ir buvo prie pušies prikaltas kryžius. Kitas labai įdomus gamtos paveldo objektas – eglės sesės. Jos stebina lankytojus neįprastai suaugusiais kamienais. Įspūdingas yra 110 metų Pakerniškių juodalksnis, taip pat augantis Gražutės parke.

Jungtinės Tautos iškėlė tikslą – iki 2010 metų sustabdyti biologinės įvairovės nykimą. Deja, to padaryti nepavyko. Norint atkreipti pasaulio dėmesį 2010-ieji metai buvo paskelbti biologinės įvairovės metais. Mūsų kaimų, vienkiemių medžių rūšys nėra nykstančios, tačiau saugodami želdinius galbūt išsaugosime retą grybą, kerpę, vabalą, pelėdą ar šikšnosparnį. Išsaugosime žalią aplinką, nes nuo jos priklauso ir žmogaus gerovė.

Pagal Arūną Čerkauską

Klausimai mokiniui

1. Kokių ypatingų medžių esate matęs/mačiusi?
2. Jeigu sodintumėte medžius ar krūmus prie namų, kokius pasirinktumėte? Kodėl?
3. Patvirtinkite arba paneikite teiginį: **Šiuolaikinis žmogus prarado ryšį su gamta.** Savo nuomonę pagrįskite.

14 bilietas

Užduotis. Perskaitykite straipsnį ir apžvelkite jį pagal planą (apie 5 min.). Atsakykite į egzaminuotojo klausimus.

Planas:

1. Įvardykite teksto temą.
2. Papasakokite, apie ką rašoma tekste.
3. Aptarkite tekste keliamas problemas ir autoriaus požiūrį į jas.
4. Pasakykite savo nuomonę apie rašomus dalykus.

Amerikoje lietuvė atsikratė įpročio nusirašinėti

Aštuoniolikmetė Vita Baršytė nuo rugsėjo pradžios mokosi JAV „Buffalo Grove“ vidurinėje mokykloje. Baigusi 11 klasių Druskininkų Senamiesčio vidurinėje mokykloje, ji apsisprendė keltis į Čikagą, kur jau kelerius metus gyvena jos motina, ir mokslo metus pabaigti Amerikoje. Tačiau vos atvykusi Vita sužinojo, kad į dvyliką klasę ji eiti negalės, nes jos žinios neatitinka reikiamo anglų kalbos lygio. „Turėjau susitaikyti su mintimi, kad dar porą metų eisiu į mokyklą, kurią pirmąsyk pamačiusi net išsižiojau – mokyklos pastatas pasirodė vos ne tokio dydžio kaip visas Druskininkų miestas“, – pirmą įspūdį apibūdino Vita.

Direktoriaus pavaduotoja naujokei paskyrė kelerius metus mokykloje besimokančią lietuvaitę, kad ši Vitai viską parodytų, paaiškintų ir supažindintų su kitais mokiniais. „Pirmieji įspėjimai buvo tokie: neveluoti į pamokas, net per pertraukas nesinaudoti mobiliuoju telefonu, einant į mokyklą nepamiršti specialios mokinio kortelės, be kurios gali būti neįleistas į mokyklą“, – pagrindines taisykles vardijo Vita. Tai merginos nenustebino, tačiau visa kita kėlė nuostabą. „Buvo keista, kad mokykloje nėra nei klasių, nei auklėtojų. Paskirti mokytojai kiekvienam mokiniui sudaro pamokų tvarkaraštį. Į kiekvieną pamoką ateina vis kiti moksleiviai, kartu gali mokytis ir keleriais metais jaunesni arba vyresni mokiniai“, – pasakojo aštuoniolikmetė. „Amerikoje niekam nekyla noras nusirašinėti, net lietuviai čia atsikrato tokio įpročio. Namų darbus taip pat visi atlieka. Amerikiečiams svarbu kiekvienas taškas, kurį gauna už namų darbus, o nuo taškų skaičiaus priklauso, ar bus įskaitytas mokomasis dalykas“, – neįprastą pažymių sistemą aiškino mergina.

„Mokykloje griežta tvarka – čia nuolat budi Mokyklų apsaugos tarnybos pareigūnai, kurie drausmina mokinius ir neįleidžia jokių pašalinių“, – toliau įspūdžius apie savo naująją mokyklą pasakojo Vita. Per pertraukas mokiniai laiko turi tik iš vieno kabineto nubėgti į kitą, nes pertraukos trunka tik penkias minutes. Didžiausios šėlionės būna valgykloje per pietus, kuriems skirta visa pamoka – 50 minučių, tačiau net čia sukiojasi prižiūrėtojai, kurie, vos pamatę tuščią lėkštę, iš karto ragina ją nunešti.

Kitokie nei Lietuvoje pasirodė ir mokinių bei mokytojų santykiai. „Čia nėra jokių „tamsta mokytoja“. Mokiniai į pedagogus kreipiasi vardu arba pavarde, o ir mokytojai su mokiniais bendrauja laisviau. Negirdėjau, kad mokytojai turėtų numylėtinių, kuriems dirbtinai būtų keliamas pažymys. Skiriasi ir pedagogų apranga. Buvau įpratusi mokytojus matyti vilkinčius kostiumus ir kostiumėlius, o čia jie rengiasi panašiai kaip mokiniai – džinsais, marškinėliais, megztiniais, avi sportinius batelius“, – įspūdžiais dalijosi Vita. Vis dėlto kai ką bendra su Lietuvos mokytojais Vita jau pastebėjo. Čia mokytojai irgi drausmina žadėdami sumažinti pažymį.

Šie mokslo metai Vitai išsiskiria ne tik įspūdžių gausa, bet ir sunkiu darbu. „Keliuosi šeštą ryto, autobusas į mokyklą nuveža septintą, pamokos trunka iki 15 valandos. Po to dar valandą lieku mokykloje, kur galima ruošti namų darbus ir mokytojų paklausti, jeigu kas nors buvo neaišku, o sugrįžusi namo vėl sėdu prie knygų. Namų darbai labai išvargina, nes tenka versti vos ne kas trečią žodį“, – apie savo dienotvarkę pasakojo mergina.

Pagal Laimą Smilgytę

Klausimai mokiniui

1. Kuo mokykloje praleisti metai jums svarbūs?
2. Jeigu būtumėte mokyklos direktorius, kuo jūsų mokykla būtų kitokia? Kodėl?
3. Patvirtinkite arba paneikite teiginį: **Geriausia mokykla – gyvenimas.** Savo nuomonę pagrįskite.

15 bilietas

Užduotis. Perskaitykite straipsnį ir apžvelkite jį pagal planą (apie 5 min.). Atsakykite į egzaminuotojo klausimus.

Planas:

1. Įvardykite teksto temą.
2. Papasakokite, apie ką rašoma tekste.
3. Aptarkite tekste keliamas problemas ir autoriaus požiūrį į jas.
4. Pasakykite savo nuomonę apie rašomus dalykus.

Karjera ir gausi šeima: suderinti įmanoma

Trijų mažylių mamos Dainos Toleikytės akyse – nė lašelio nuovargio. Net nepagalvotum, kad septynmetę Melisą, penkiametį Jordį bei metų ir trijų mėnesių dukrelę Luką auginančiai moteriai pakanka laiko ne tik vaikams, bet ir karjerai. Ji eina solidžias pareigas Nyderlandų savivaldybių asociacijoje, vyras Artūras vadovauja bankui.

Į Amsterdamą Daina ir Artūras išvyko Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo priešaušriu. Jaunuolių kišenėje tebuvo kelios šimtinės pasiskolintų guldenų. Iš pradžių lietuviai net neplanavo svetimame krašte leisti šaknų. Poros tikslas buvo užsidirbti šiek tiek pinigų ir persikelti studijuoti į JAV, tačiau Dainos draugai įkalbėjo pasilikti. Jaunuoliai Amsterdame stropiai mokėsi, įsitraukė į įvairius tarptautinius projektus. „Lietuvoje studijavau anglų kalbą, vyras – fiziką. Amsterdame dar įgijau vertimo studijų magistro laipsnį, studijavau politikos mokslus“, – pasakojo solidų žinių bagažą sukaupusi moteris.

Beveik 10 metų, kol studijavo ir dirbo, Daina ir Artūras gyveno Amsterdame centre. Kai prieš septynerius su puse metų gimė pirmoji dukra Melisa, pora nusipirko namą Amsterdame ir Hagos pusiaukelėje. „Amsterdamas – ne pati geriausia vieta auginti vaikus, kaip, beje, ir Vilnius ar kitas didelis miestas. Olandai su šeimomis paprastai gyvena užmieščiuose. Amsterdame centre daugiausia gyvena bevaikiai arba labai turtingi žmonės. Taip, ten yra puikių vietų gyventi ir auginti vaikus, bet labai brangu“, – pasakojo sutuoktiniai.

Daina pripažįsta, kad sąlygos moteriai auginti vaikus ir kartu siekti karjeros Nyderlanduose gana sudėtingos. Motinystės atostogos trunka tik keturis mėnesius – suteikiamas mėnuo iki gimdymo ir trys mėnesiai vaikui gimus. „Nyderlandai yra brangi šalis, todėl ir vaikus išlaikyti kainuoja daug, tačiau yra įvairių galimybių, pavyzdžiui, neseniai priimtas naujas įstatymas, kad kiekviena mokykla privalo organizuoti popamokinę veiklą, todėl vaikas joje išbūna kone visą dieną“, – pasakojo Daina. Nyderlanduose vos dvejų sulaukę pypliai pradeda lankyti paruošiamąją, vadinamąją žaidimų, klasę. Pamokėlės čia vyksta kelis pusdienius per savaitę. Į mokyklą mažieji olandai iškeliauja sulaukę ketverių. Tokio amžiaus vaikai mokomi iki 15 valandos, dar dvi valandas juos galima palikti grupėje, kol baigsis tėvų darbo diena. „Mažesni vaikučiai gali lankyti savotiškus lopšelių-darželių, tačiau jie labai brangūs“, – aiškino trijų vaikų mama.

Daina ir Artūras dirba visu krūviu, todėl priversti samdyti vaikams auklę. „Vieną dieną per darbo savaitę vyras turi laisvą, aš porą dienų per savaitę taip pat dirbu namie, todėl mūsų dėmesio vaikams tikrai netrūksta“, – tikino daugiavaikė mama. „Žinoma, kartais kyla noras viską mesti ir vien auginti vaikus, bet tokios mintys aplanko tik tada, kai būna sunkumų darbe“, – nusijuokė Daina. Ji neabejoja – būdama tokia nenuorama namie ilgai neišvertų, todėl šeima daug keliauja ir visi visada kartu. Tėvai itin daug dėmesio skiria vaikams lavinti. Melisa lanko baletą, džiazos stiliaus šokių, dainavimą, Jordis nuo rugsėjo keliaus į futbolo ir dainavimo būrelius.

Pora džiaugiasi, kad pavyko suderinti karjerą ir norą turėti gausią šeimą.

Pagal Godą Ambrazą

Klausimai mokiniui

1. Kokia šeima yra laiminga? Kodėl?
2. Jei būtumėte politikas, kokių priemonių imtumėtės šeimai stiprinti? Kodėl?
3. Patvirtinkite arba paneikite teiginį: **Kokie tėvai – tokie ir vaikai.** Savo nuomonę pagrįskite.

16 bilietas

Užduotis. Perskaitykite straipsnį ir apžvelkite jį pagal planą (apie 5 min.). Atsakykite į egzaminuotojo klausimus.

Planas:

1. Įvardykite teksto temą.
2. Papasakokite, apie ką rašoma tekste.
3. Aptarkite tekste keliamas problemas ir autoriaus požiūrį į jas.
4. Pasakykite savo nuomonę apie rašomus dalykus.

Merkinės muziejus – vienas lankomiausių Lietuvoje

XV–XVII a. Merkinė buvo vienas iš dešimties didžiausių Lietuvos miestų, kuriam Žygimantas Augustas 1569 m. pakartotinai suteikė Magdeburgo teises ir patvirtino miesto antspaudą. Čia skambėjo trijų mūrinių bažnyčių varpai, dviejuose vienuolynuose vienuoliai perrašinėjo šventąsias ir mokslo knygas. Virš miesto rotušės sukosi vėjarodė, rodydama visas pasaulio šalis. Vaizdinguose Merkinės apylinkių, kuriose susikerta Dainavos lygumos smėlynai, Dzūkų aukštumos kalvos, ežerai, miškuose medžiojo karaliai ir kunigaikščiai. Apie medžioklę, piemenėlių žaidimus eiles rašė Vilniaus universiteto profesorius, poetas Motiejus Kazimieras Sarbievijus, dažnai mėgdavęs nuo Merkinės kalvų pasižvalgyti į Merkio ir Nemuno slėnį, į horizonte dunksančius miškus.

Apie daugelį svarbių Merkinės istorijos datų, faktų išsamiau ar tik prabėgomis pasakoja 1968 m. geografijos mokytojo Juozo Vitkaus įkurto muziejaus ekspozicija. Dokumentus ar jų kopijas, įvairius daiktus mokytojas kaupė, rinko, pasitelkęs savo mokinius. Pirmojo muziejaus kūrėjo Juozo Vitkaus pradėtą darbą tęsė kitas entuziastas – jaunesnės kartos mokytojas Juozas Kaupinis. Jis ypač daug laiko ir energijos skyrė vienam tragiškiausių istorijos tarpinių – Dzūkijos partizaniniam judėjimui. Jo iniciatyva buvusiam mokyklos stadione – pokario meto žvyrduobėse, kur pakasti išniekinti žuvusių Dainavos partizanų palaikai, įkurtas Kryžių kalnelio memorialas. Dabar čia pastatyta 150 kryžių, paminklų, kuriuose įamžinta daugiau nei 400 žuvusių partizanų vardų. Tai vienintelis toks memorialas Lietuvoje, skirtas rezistencinei praeičiai atminti. Kalnelyje kasmet rengiami buvusių partizanų, politinių kalinių, tremtinių susitikimai, mitingai.

Merkinės muziejus – trijų atskirų dalių. Kraštotyros skyrius, įsikūręs buvusioje cerkvėje, pagrindiniame muziejaus pastate, genocido skyrius ir Kryžių kalnelis. Visi šie objektai ne taip jau arti vienas kito, tad dabartinei muziejaus direktorei rūpesčių nestinga. Muziejus turi sukaupęs keliolika tūkstančių kraštotyros eksponatų – įvairių buities daiktų, rūbų, fotografijų, dokumentų, prisiminimų. Genocido skyrius saugo apie 1500 eksponatų, iš kurių ekspozicijai panaudota apie 800. Direktorė yra taikliai pastebėjusi, kad muziejus – ne senų daiktų krūva, o laidas tarp praeities ir ateities.

Merkiniešiams pavyksta stiprinti šį praeitį ir ateitį jungiantį laidą. Nors muziejaus direktorei nestinga ūkinių darbų, rūpesčių, bet suranda laiko ir ekspozicijai, pakanka dėmesio ir muziejaus lankytojams. Visi lankytojai maloniai priimami ir išgirsta nuoširdų pasakojimą apie kiekvieną čia saugomą ir rodomą daiktėlį. Turtinga ekspozicija pasakoja apie Merkinės krašto istoriją, čia gyvenusius žmones, amatus. Muziejaus ekspozicijoje skaudū mūsų krašto žmonių pokario gyvenimo istorija, kovų ir netekties pergalių liudijimas dokumentuose, fotografijose, partizanų ir tremtinių relikvijose. Kiekvienas eksponatas – savita, įdomi miestelio gyvenimo istorija. Tokių istorijų daug žino muziejaus tarybos nariai. Jie noriai savo žiniomis dalijasi su lankytojais, kurių nemažai sulaukia Merkinės kraštotyros ir genocido muziejus. Praėjusių metų duomenimis pagal lankomumą šis muziejus pirmavo Alytaus apskrityje, o šalyje buvo įsitvirtinęs pirmajame dešimtuose.

Pagal Julijū Norkevičių

Klausimai mokiniui

1. Kuo įdomus jūsų gimtasis kaimas / miestas / miestelis? Kodėl?
2. Jeigu rengtumėte kelių dienų viešnagės Lietuvoje programą užsieniečiui, ką siūlytumėte pamatyti? Kodėl?
3. Patvirtinkite arba paneikite teiginį: **Kad įvertintum, kas tavo šalyje yra gera, reikia išvykti į užsienį.** Savo nuomonę pagrįskite.

17 bilietas

Užduotis. Perskaitykite interviu ir apžvelkite jį pagal planą (apie 5 min.). Atsakykite į egzaminuotojo klausimus.

Planas:

1. Įvardykite teksto temą.
2. Papasakokite, apie ką rašoma tekste.
3. Aptarkite tekste keliamas problemas ir autoriaus požiūrį į jas.
4. Pasakykite savo nuomonę apie rašomus dalykus.

Žmogus ne visada yra savo likimo kalvis

Žurnalistė Barbora Bernotaitė kalbina Vytarą Radzevičių.

Žurnalistas, režisierius, sportininkas ir sporto komentatorius, keliautojas – žmogus, kurį aprašyti keliais žodžiais ne taip paprasta. Viso pokalbio metu taip ir nesupratau: prieš mane sėdi spontaniškas nuotykių medžiotojas ar šeimos žmogus.

Keliaujate tiek, kad atrodo, jog negalite nusėdėti vietoje. Ką jums reiškia kelionės?

Esu nepasėda. Kai vaikystėje mama išleisdavo į lauką, prigrasindavo, kad niekur neičiau iš savo daugiaaukščių namų kiemo. Vis tiek labai greitai sugebėdavau kur nors dingti. Tėvai dėl to susigadino nemažai nervų. Iki šiol, pasitaikius galimybei kur nors išlėkti, nesipriešinu.

Ar galėtumėte išvykęs į jums patikusią šalį viską mesti ir pasilikti joje gyventi?

Nemačiau tokios šalies ir manau, kad nesugebėčiau. Esu gyvenęs užsienyje ir porą, ir pusę metų. Net per mėnesio trukmės keliones tėvynės nostalgija apima beveik pirmosiomis valandomis. Krizė būna dešimtą dieną, vėliau kažkaip viskas apimsta. Persiritus per kelionės vidurį, galima sakyti: „Kaip smagu yra išvažiuoti todėl, kad gali sugrįžti.“

Ko kelionėje trūksta labiausiai?

Visko: šeimos, aplinkos, draugų, gamtos, kraštovaizdžio – įprastų gyvenimo sąlygų. Yra tokia karikatūra: sėdi žvejys žiemą ant ledo. Šalta, tamsu, žuvis nekimba. Žvejo mintyse – šilta lova. Kita vertus, kai jis guli šiltoje lovoje, mintyse – žvejyba ant ledo. Ten gerai, kur mūsų nėra.

Vienas žurnalas rašė, kad iš kelionės po Afriką grįžote atsipalaidavę. Ar sutinkate? Ką davė Afrika, o ką – Indija?

Visiškai sutinku. Afrikoje buvome šiek tiek sulaukėję – dideli plotai, mažai žmonių, mažai civilizacijos. Po kurio laiko suvoki, kad tavo prioritetai keičiasi – viskas lėtėja, poreikiai mažėja, apsnūsti. Grįžęs į Europą pajunti, kad esame prisikūrę daug išsipareigojimų ir taisyklių. Vieni kitus sudirginame patys. Indijoje labai trūko privatumo, erdvės, net vienišumo. Ten visada esi tarp žmonių, nes jų ten labai daug ir vis dar daugėja. Po kiek laiko tai pradeda erzinti, be to, kelionės sąlygos buvo vienos sunkiausių – labai mažame automobilyje spaudėmės penkiese, įveikti teko nemažą atstumą.

Išvykęs fotografuojate, filmuojate. Kas tai: žurnalisto įprotis, prisiminimų medžioklė, atsipalaidavimo būdas?

Kartu tai ir darbas, nes taip atsitiko, kad šios kelionės yra mūsų žiniasklaidos projektai – dienoraščiai ir visa kita. Esu reportažinis, akimirkos fotografas, ypač patinka užfiksuoti ką nors netikėta. Pavyzdžiui, vaizdas Ašchabade: į auksinį buvusio diktatoriaus biustą nuo sienos plakate žiūri naujasis – ir jie vienas su kitu susižvalgo.

Ar nuo pat vaikystės žinojote, kad norite būti žurnalistas? Ką patarsite savo vaikams?

Vaikystėje niekada nemaniau, kad būsiu žurnalistas. Norėjau būti geologu, nes tokia yra abiejų mano tėvų profesija. Su tėčiu vaikystėje teko išmaišyti visą Lietuvą ieškant požeminio vandens, dažnai važinėdavome žvejoti. Geologija iki šiol man atrodo romantiška ir graži profesija.

Ką patarčiau vaikams? Nežinau. Manau, kad visada yra kažkoks lemties veiksnys – ne visada gyvenime atsitinka taip, kaip planavai. Nežinau, kaip pavadinti šią filosofiją, tačiau manau, kad ne visada žmogus yra savo likimo kalvis.

Klausimai mokiniui

1. Kokia jūsų artimųjų profesija jums atrodo įdomi? Kodėl?
2. Jeigu jūsų draugas nežinotų, kokią profesiją pasirinkti, ką jūs jam pasiūlytumėte? Kodėl?
3. Patvirtinkite arba paneikite teiginį: **Svarbiausia žmogaus gyvenime – darbas. Savo nuomonę pagrįskite.**

18 bilietas

Užduotis. Perskaitykite straipsnį ir apžvelkite jį pagal planą (apie 5 min.). Atsakykite į egzaminuotojo klausimus.

Planas:

1. Įvardykite teksto temą.
2. Papasakokite, apie ką rašoma tekste.
3. Aptarkite tekste keliamas problemas ir autoriaus požiūrį į jas.
4. Pasakykite savo nuomonę apie rašomus dalykus.

Ką švenčiame: Rasas ar Joninės?

2010 m. birželio 23-joji buvo lietinga, kai Verkių dvaro parke prasidėjo Rasos šventė, kuriai vadovavo etnologė Nijolė Balčiūnienė. Ši trumpiausios vasaros nakties šventė lietuvių buvo vadinta Kupolių arba Rasos švente ir tik Lietuvoje įsitvirtinus krikščionybei sutapatinta su šv. Jono varduvėmis, jų išskilmėmis. Tad Verkių regioniniame parke susirinkę senojo – baltiškojo – lietuvių tikėjimo papročių ir apeigų žinovai bei propaguotojai šventės scenarijų buvo parengę tokį, kad šventės dalyviai pajustų, koks įdomus ir savitas mūsų senolių tikėjimas, papročiai, kokios prasmingos buvo Rasos šventės apeigos. Jas dabar bent iš dalies stengiamasi atgaivinti.

Nuo senų laikų tikėta, kad trumpiausios nakties išvakarėse surinktos žolelės turi didžiausią gydomąją galią, tad ir buvo stengiamasi ta proga daugiau jų prisiskinti. Tų žolelių nuovirus žmonės gerdavo kaip vaistus nuo įvairių ligų, jais pašlakstydavo namų kertes, kad juose gyvenantys žmonės būtų sveikesni. Žolelių taip pat pakišdavo po sijomis gyvenamųjų patalpų palubėse ir tvartuose, nes juk itin svarbu, kad būtų sveiki ir gyvuliai. Rasos šventės dieną surenkamos žolelės vadintos kupolėmis, o jų rinkimas — kupoliavimu. Ypač svarbus šventės simbolis buvo vainikas, pinamas iš žydinčių augalų.

Žmonės tikėjo, kad Rasos naktį išskrintanti rasa irgi ne paprasta, o stebuklinga, todėl ją stengdavosi nuo žolių nukratyti į kokį nors indą ir taip pririnktą vandenį sugirdyti karvėms, kad šios duotų daugiau pieno. Rasos vandeniui šlakstydavo pasėlių laukus bei daržus, kad nesiveistų piktžolės ir būtų geresnis derlius. Rasos šventės naktį nepamiršdavo ir saulės, kuriai derėdavo tinkamai padėkoti už teikiamą šviesą bei šilumą, ko labiausiai reikia žmogų maitinantiems augalams – javams, daržovėms – užaugti bei derėti. Šį troškimą simbolizavo ant aukščiausių kalvų užkuriami laužai. Kuo didesnis laužas, tuo geriau. Vėliau, ypač mūsų dienomis, šis apeiginis veiksmas virto tiesiog pramoginiu Joninių elementu. Tą patį galima pasakyti ir apie paparčio žiedo ieškojimą, vainikų plukdymą ir kitas senolių apeigas. Dabar tai tėra įdomios pramogos. Žinoma, gyvenimas per daugelį metų labai pasikeitė, tad puiku, kad senoviniai papročiai prisimenami bent pramogaujant. Juk niekas dabar netiki, jog iš tikrųjų galima rasti paparčio žiedą, bet jo ieško. Ir per laužą vaikinai su merginomis šokinėja ne todėl, kad tikrai mano, jog tuo užsitikrins laimingą bendrą gyvenimą, kuris jiems prasidės jau po tais pačiais metais atšvęstų vestuvių. Per Rasos šventę Verkiuose senolių apeigos labai gražiai atkurtos, bet ar ne per daug stengiamasi šią šventę sureikšminti?

Visai suprantama, kodėl trumpiausios metų nakties bei ilgiausios dienos šventė, vadinama *Lyguo*, yra tokia ypatinga mūsų šiauriniams kaimynams ir etniniams broliams latviams. *Lyguo* nacionaline švente tapo ne vien dėl siekio kuo įspūdingiau pagerbti labai dažną kaimynuose vardą Janis ir ne dėl noro efektingai panaudoti tradicinę atributiką, prisiminti senuosius papročius. *Lyguo* latviams – tai panašiai kaip mums Valstybės (kunigaikščio Mindaugo karūnavimo karaliumi) diena, kurią taip pat mokomės švęsti vis iškilmingiau, palikdami erdvės ir kitoms šventėms, atmintinoms dienoms, kurių ištis turime nemažai.

Pagal Vytautą Leščinską

Klausimai mokiniui

1. Kokios yra jūsų mėgstamiausios šventės? Kodėl?
2. Jeigu jums reikėtų surengti šeimos šventę, kaip ją suplanuotumėte? Kodėl?
3. Patvirtinkite arba paneikite teiginį: **Per daug švenčiame – per mažai dirbame.** Savo nuomonę pagrįskite.

19 bilietas

Užduotis. Perskaitykite straipsnį ir apžvelkite jį pagal planą (apie 5 min.). Atsakykite į egzaminuotojo klausimus.

Planas:

1. Įvardykite teksto temą.
2. Papasakokite, apie ką rašoma tekste.
3. Aptarkite tekste keliamas problemas ir autoriaus požiūrį į jas.
4. Pasakykite savo nuomonę apie rašomus dalykus.

Agresyvių laikų agresyvi animacija

Ar ne be reikalo jaudinasi tėvai, kalbantys, kad atžalų mėgstama animacija ne tik neturi meninės vertės, emocinės naudos, bet ir iškreipia vaiko savimonę, pasaulio suvokimą, dvasinę harmoniją? Kaip tėvai galėtų padėti mažiesiems?

Mažamečius auginantys tėvai dar pamena, kaip vaikystėje vakarais laukdavo pusvalandžio animacijos – rusiškos, kiek didaktinės, bet visada mokačios tik dorą elgesio. „Animacija yra piešimo menas, todėl lavina vaikų vaizduotę. Dabar animacija gali užsiimti ir patys vaikai: yra studijų, kuriose jie mokomi tai daryti kompiuteriu“, – tvirtino kino, fotografijos ir televizijos kritikas Skirmantas Valiulis.

Reikėtų nepamiršti, kad riba tarp fantazijos ir realybės aiški tik suaugusiajam. Vaikui sunkiau suprasti, kas leistina tik kūrėjo fantazijos vaisiui – personažui, tačiau draudžiama realybėje. Net Lietuvoje buvo atvejis, kai mažylis drąsiai šoko į atvirą kanalizacijos angą – taip, kaip matė tai darant teletabius. „Vaikai tiesiogiai suvokia tai, ką mato. Ribos tarp realybės ir fantazijos pasaulio jiems dar neaiškios. Žiūrėdami animaciją mažieji įsitraukia į siužetą, situacijas suvokia kaip realias“, – teigė psichologė Rasa Bieliauskaitė.

Tiesiogiai vaikai gali suvokti ir smurto scenas: jeigu jų mėgstamas personažas mušasi, vadinasi, toks elgesys priimtinas. „Mes, suaugusieji, supykę tik įsivaizduojame, kad suduodame mus supykščiusiam žmogui, o realiame gyvenime sugebame susivaldyti ir tepasakyti „aš pykstu ant tavęs“, nes valdome savo emocijų raišką. Taigi agresija fantazijose nebūtinai yra bloga, tačiau pavojinga, kai vaikiškuose filmukuose gėris pralaimi, kai dominuoja neigiamos jėgos, smurto vaizdai, – aiškino R. Bieliauskaitė. – Kai agresijos daug, ji tampa modeliu, kurį vaikai prisimena ir naudoja supykę. Vis dėlto negalime vienpusiškai kritikuoti naujos animacijos ir girti senąją. Ir šiuolaikiniuose filmukuose nestinga sektinų vertybių.“

Kaip atskirti teigiamus ir neigiamus šiuolaikinių filmukų personažus? Juk ir vieni, ir kiti tetrokšta nukauti priešininką. Kompiuterine grafika sukurti veikėjai svaidosi žaibais, mėto vieni į kitus visokius daiktus, ir viskas vyksta tokiu tempu, kad dažnai negali suprasti nei siužeto, nei herojų kovos taisyklių. Vaikams šis tempas priimtinas, akyse mirga jų gimdytojams. Gerai visa tai supranta tikriausiai tik Tolimųjų rytų gyventojai, mat ten daugiausia kuriami daugiaserijiniai koviniai filmukai. S. Valiulio teigimu, dabartinė japonų animacija kuriama remiantis samurajų, XII–XIX amžiaus Japonijos karių, istorija. Gal ir gerai, kad europiečiai vaikai gali susipažinti su kitų šalių kultūra. Japonijoje, pavyzdžiui, tokia animacija suprantama, vertinama samurajų idėjos kontekste. Vakarų šalių vaikams naudinga sužinoti, kad japonai visai kitaip mato pasaulį nei europiečiai. Svarbu, kad vaikams būtų prieinama įvairi informacija apie pasaulį, o televizijos produkcija nebūtų pagrindinis žinių šaltinis.

Ką daryti, jei žiūrėdamas šiuolaikinį animacinį filmą supratote, kad jo siužetas, įtampa, kovos veiksmai ir net juokeliai kartais verčia krūpčioti ne mažiau nei žiūrint vaidybines juostas suaugusiesiems?

Psichologė patarė tėvams kovoti už tinkamą animacinių filmukų žymėjimą, pastebėti gerą šiuolaikinę animaciją ir skatinti ją žiūrėti, riboti televizoriaus žiūrėjimo trukmę, linksmintis su atžalomis kitais būdais. Drauge su vaikais žiūrint filmukus irgi formuojasi tam tikros nuostatos, jei tėvai pasako savo vertinimą trumpai ir aiškiai, pasidalija tuo, kas jiems patinka.

Pagal Rūtą Grigolytę

Klausimai mokiniui

1. Kokie jūsų mėgstamiausi animaciniai filmai? Kodėl?
2. Kokių televizijos programų ir filmų neleistumėte žiūrėti savo vaikams? Kodėl?
3. Patvirtinkite arba paneikite teiginį: **Menas daro žmogų geresnį.** Savo nuomonę pagrįskite.

20 bilietas

Užduotis. Perskaitykite interviu ir apžvelkite jį pagal planą (apie 5 min.). Atsakykite į egzaminuotojo klausimus.

Planas:

1. Įvardykite teksto temą.
2. Papasakokite, apie ką rašoma tekste.
3. Aptarkite tekste keliamas problemas ir autoriaus požiūrį į jas.
4. Pasakykite savo nuomonę apie rašomus dalykus.

Istorijos pamokos kitaip

Vilniečiai Eglė ir Marius visą savo laisvalaikį skiria neįprastam pomėgiui – viduramžių rekonstrukcijai. Jie apie tai skaito istorines knygas, jodo žirgus, siūdinasi viduramžiškus apdarus ir bendrauja su bendraminčiais internetu ir gyvai. Jiems įdomi visa pasaulio istorija, tačiau Lietuvos viduramžiai, pasak pašnekovų, yra itin didingi ir skatina patriotiškus jausmus. „Smalsu gilintis į istorinius šaltinius. Sužinai apie viduramžių etiketą, pavyzdžiui, kad būdavo nemandagu nosį valytis į svetimą apsiaustą ar spjauti per stalą“, – šmaikščiai pasakojo mergina. Marius yra klubo „Viduramžių pasiuntiniai“ narys.

Idėja kurti tokį klubą kilo istorinius žaidimus pamėgusiems žmonėms, nusprendusiems savo mintis įgyvendinti tikrovėje. Dabar klubui „Viduramžių pasiuntiniai“ priklauso įvairūs personažai: riteriai, amatininkai, damos, fakyrai, lankininkai. „Mūsų tikslas – kuo tiksliau atkurti XIV amžiaus pabaigos – XV amžiaus pradžios Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės gyvenamosios detales“, – pabrėžė Marius. Ateityje klubo nariai kartu su lenkų viduramžininkais norėtų inscenizuoti Žalgirio mūšį toje vietoje, kurioje jis įvykiu 1410 metais.

„Riterių būryje aš esu vienas tų, kurie kautis eina pirmoje eilėje“, – pasakoja Marius. Turnyruose kovos nėra režisuojamos, kaunamasi negailint jėgų. Nukauti riteris laikomas tada, kai pargriūva. „Sužeisti tikrai nesiekama – užtenka kalaviju tvoti per šalną, ir jau prarandi koordinaciją“, – paaiškino vaikinai. Įspūdingai atrodo turnyrai užsienyje, kuriuose kautis vienas prieš kitą eina didžiuliai būriai. Įspūdį sustiprina ir apranga – riteriai dėvi tuniką su simboliu, šarvus, turi senovinius ginklus.

Pora neseniai įsigijo du žirgus. „Ilgai puoselėjome svajonę turėti bent vieną žirgą. Pagal skelbimą susiradome ne itin brangų žemaitukų veislės eržiliuką. Nuvykę pamatėme, kad yra ir antras žirgas. Ilgai negalvojome ir įsigijome abu“, – džiaugsmo neslėpė mergina.

Nors „Viduramžių pasiuntiniai“ nėra tarsi neišskiriama šeima, vis dėlto kartu jie praleidžia nemažai laiko. „Viduramžių pasiuntinių“ amžius labai įvairus – nuo aštuoniolikmečių iki pusamžių vyrų. Vyriausiajam riteriui jau apie keturiasdešimt. Lankininkų yra ir dar vyresnių. Amžiaus skirtumai netrukdo nei rengti bendrų renginių, nei dalyvauti juose ar kautis tarpusavyje. „Kadangi įvairios pratybos dažnai vyksta ir Trakų pilyje, ten turime ir mums muziejaus skirtą bokštą. Jame laikome dalį savo viduramžiško turto. Tame bokšte taip pat apsilanko mokinių grupės, klausosi paskaitų istorinėmis temomis, turi galimybę pasimatuoti šarvus, nusifotografuoti vilkėdami juos“, – pasakojo Eglė.

Klubo „Viduramžių pasiuntiniai“ nariai stengiasi kuo tiksliau atkurti ano meto apdarus. Viduramžių drabužiai rekonstruojami labai kruopščiai – tarpusavyje dalijamasi mintimis apie smulkiausias detales, tokias kaip siūlių tipai, apatinių apdarų ypatybės, šarvų lenkimo principai. Ir Eglei, ir grafiką Dailės akademijoje studijuojančiam Mariui tai yra be galo įdomu ir užima didžiąją dalį jų laisvalaikio.

Klubui tenka rengti šou įvairiomis progomis. Tai gali būti ir vestuvės, ir sužadėtuvių, ir miesto šventė. „Vaizdas tikrai įspūdingas – kai kaunasi daug riterių, kyta dulkės, girdimi šūksniai“, – vaizdą piešė Eglė, kuri pati norėtų būti ritere, tačiau tai nėra istoriška. Klube nėra nė vienos merginos riterės, o damos vaidmuo Eglei nelabai patinka, taigi dabar ji yra raitelė.

Pagal Ramūną Zilnį

Klausimai mokiniui

1. Ką veikiate laisvalaikiu? Kodėl?
2. Jeigu kurtumėte klubą, kokį laisvalaikio leidimo būdą rinktumėtės? Kodėl?
3. Patvirtinkite arba paneikite teiginį: **Nemoka ilsėtis – nemokės ir dirbti.** Savo nuomonę pagrįskite.